

bitur, recto plane judicio et sana mente, copiosis vero pulcherrimisque donis agricolam remunerabit; ita quoque si velut in facundiæ hyeme Reginæ flores offeramus, senioque confectam dicendi facultatem ad encomiorum certamina instruamus, ac cupiditatem menti tamquam lapidem ferro adfricantes, aut cogitationem sermonis parentem, non secus atque immaturam uvam exprimentes, exiguum quamdam scintillam orationisque mustum vobis sermonum amatoribus nostrique audiendi cupidis impertiamus, multo libentiori animo benigne nobis favitis (1). »

Sed tu, Virgo Maria, pars mea major et melior, requies mea et gaudium, in quam post Dominum reclinatio mei capitis et mentis habitatio est, plus servulo tuo faveas et ignoscas, qui hoc tibi munusculum inconcinnum dicare sincero corde pellicitur. Ad tuos, Virgo Deipara, pedes quibus ab

(1) Div. Jo. Damas. Or. 2 in Dormit. B. M. V.

exordio tuæ vitæ vaferimi serpentis contrivisti caput, humillime provolatus precor et obtestor, ut in hoc munere fideliter obeundo micis mensæ cœlestis particeps esse queam, ut minutam hanc laudem ad tuum solummodo decus concinnatam tuis possim fidelibus aperire, ut tandem tuus hostis, magna protestantismi viperina soboles, te propitiante, te feliciter aspirante, vincatur. Adsis, o mea Diva, mea facunda poëtria, terræ cœlique pulcritudo, quam scriptoris meæ, imo et vitæ meæ antistitem elegi. Adsis, inquam, huic operi pusillo, et, dum lacrymis obrutus imi tui vestimenti deaurati fimbriam deosculor, piis hisce precibus obsecundare lubenti animo velis. Semel atque semel debitam a te deposco mercedem, nimirum ut honesta vita perfungar, teque cum anima et corpore beatam non in speculo et in ænigmate, sed oculo ad oculum contuear atque perfruar in perpetuam æternitatem.

PARS PRIMA CRITICE

Nequam positivista Renan hoc virus expressit, nempe *criticen in absoluta rei supernaturalis negatione consti-*
stere (1). Nos de Virginis Assumptione perloquentes, ut sacri hujus elementi vindicias peragamus, illud impium quatiam conveillamusque radicitus paradoxon, in hac 1^a parte communistrabimus facto quod habent positivistæ tamquam unicum infallibilemque veritatis canonem, criticam in rei supernaturalis inquisitione et affirmatione specialius sitam esse. Utinam! inito amicitiarum fœdere, divinis humana copulentur, naturalia supernaturalibus, terrena cœlestibus, imamsummis.

ORATIO I.

Caput I.

Somatica Deiparentis Assumptio definibile veritatis objectum suppeditat, quum ratiocinative continetur in verbo Dei dogmatico.

1. Ad penitorem rei de qua agimus intelligentiam ne verborum ambagi- bus implicemur, de notionibus quibusdam præviis quas passim theologi tradunt, heic volumus habere sermonem.

(1) De studiis historiæ sacrae.

Illud objectum definibile vocatur et est quod ex alterutro fonte, sac. nempe Scripturis aut ecclesiasticis Traditionibus hauritur: unde Bartholomæus Card. D'Avanzo in Generali Congregatione Synodi vaticanae de moliendo dogmate loquens, ait: « Ex Spiritu sancti adstantia fiet ut Papa agat sicut oportet; nimirum quoniam adstantia non importat novam revelationem, sed manifestationem veritatis, quæ in deposito revelationis jam continetur; Spiritus sanctus agit et adjuvat Papam ad veritatis conquisitionem ex fontibus divinae revelationis, quæ in sacris Scripturis et Traditione continetur. » Potest autem gemina ratione quidpiam in utroque Dei verbo, scripto et tradito contineri, *explicite* nimirum vel *implicite*. *Explicite* quidem cum disertis conceptisque verbis quædam veritas exhibetur, cuiusmodi sunt quæ in Scripturis et Traditionibus de Christi nativitate, morte, resurrectione, ascensione commemorantur. Ejusdemmodi quoque sunt trinitas Hypostaseon, divinitas Christi, ejus redemptio, aliaque id genus innumera. Pro his veritatibus in Traditione ac Scriptura *explicite* contentis nulla penitus

requiritur Ecclesiae definitio: hanc siquidem implicito modo elicit Ecclesia, cum Traditiones et Scripturas uti divinas proponit, cumque veritates ex Scriptura et Traditione depromptas in festis, liturgiis, orationibus aliquis publicis actis profitetur. Hinc qui memoratis veritatibus contradicere, quod Deus avertat, præsumperit, absque ulla sententia, hæretica labe polluitur: suo namque judicio damnatus naufragium circa fidem passus est, et ab Ecclesiae unitate descivit.

Eatenus insuper veritates in utroque Dei verbo, scripto et tradito *implicite* continentur, quatenus aliquo mediante ratiocinio veluti conclusiones ab *explicite* revelatis aut *dogmaticæ* præfinitis deducuntur; vel quibusdam prout velis obductæ in eis delitescant, et hanc ob rem oportet, ut per ubiorem explanationem enucleentur; vel necessario nexus cum veritatibus fidei connectuntur adeo, ut clara illatione deduci facile possint. Unde contra donatistas ajebat Augustinus: sacramenta, quoad suum effectum, neque a fide neque a sanctitate ministrorum dependent; primum est igitur inferre, baptismata suam habere virtutem, sive peccator, sive hæreticus, sive infidelis vir illud ministraverit.

Hæc autem veritatum genesis quæ solet in scholis *conclusio theologica* nuncupari, poterit evenire tripliciter. a) Si quidpiam a duobus præmissis revelatis aut dogmaticæ constitutis eruatur: quod ad fidem attinet, cum in propositione revelata formaliter contineatur. Et optima sane ratione: *major* enim propositio illud in se con-

tinet, et *minor* in ea contineri declarat. In hoc syllogismi natura sita est. Hinc ad fidem spectat hujusce syllogismi conclusio: omnes apostoli repleti sunt Spiritu sancto: sed Matthæus erat apostolus; igitur Matthæus repletus est Spiritu sancto. b) Si ex *majori* propositione revelata et *minori* non revelata deduci contingat: hoc proinde consequens catholicum dogma est: vera Christi Ecclesia debet esse una, sancta, catholicæ, apostolica: sed Ecclesia Romana una est, sancta, catholicæ, apostolica; igitur est vera Christi Ecclesia. Nam in hoc quoque casu conclusionem hanc revelata propositio formaliter continet, et non revelata eam contineri patefacit. Est tamen scitu necessarium, hoc dici proculdubio posse, si propositio *minor* absoluta gaudeat certitudine: sin autem, quum firmissimus præberi nequeat assensus, haudquaquam conclusio fidem attingit. Res explanetur exemplo: infans legitime baptizatus et ante usum rationis moriens, est sanctus: sed Petrus ante usum rationis mortuus fuit legitime baptizatus; igitur Petrus est sanctus. Conclusio hæc non est de fide tenenda, quum simus tantummodo moraliter certi de præfato legitimo baptismate. c) Si tandem ex *majori* propositione certa sed non revelata, et ex *minori* revelata conclusio fluat, in geminam autores disperiuntur opinionem. a) Vasquezius aliisque sat probabiliter affirman, pertinere conclusionem ad fidem, quum isthæc necessarium habeat cum præmissa revelata connexionem adeo, ut divini testimonii vi eam credere faterique debeamus. b) Lhermi-

nier et alii magno numero theologi negant, quum illammet conclusionem non vi testimonii divini, sed vi theologicæ illationis directe profiteamur. Esto: ipsi viderint.

Ex quo plane colligitur quantopere necessaria sit Ecclesiae propositio in iis quæ *implicite* vel *ratiocinative* continentur in verbo Dei tradito et scripto vel dogmatico, ut germanus revelationis sensus patet. Quod nedum pro Scriptura, ut diximus, verum et pro Traditione dicendum est, cum vetera monumenta vel obscura, vel spuria, vel certitudini gignendæ impuria esse queant.

Hucusque fontes, unde dogmatica veritas haurienda sit, aperiūmus. Reliquum est ut modo dicamus, utrum Assumptionis veritas sit definita possibilis. Utique possibilis definita est, prout ex dogmatum veritate, de qua mox, *ratiocinative* deponit.

2. Quod Virgo Deipara sit *ontologice* formosior Cherubim atque Seraphim, divinitatisque fines ingressa, ut loqui adamant DD. Anselmus (1), Petrus Damianus (2), Thomas (3), Albertus magnus (4) aliique, credimus omnes atque fatemur. Causa princeps est, quia fuit a qualibet integra labe peccati, et eo sanitatis nitore præfulgens extitit, qua nulla major in cælis et in terris post Deum concipi queat. Id tenemus et *logice*; catholicæ namque fide docemur: « Ecclesia catholicæ credit beatissimam Virginem Mariam matrem Dei omne quodcumque vel minimum vitasse pecca-

(1) De Concept. Virg.

(2) Orat. in Virg.

(3) S. p. i, quæst. xxv, art. 6 ad 4.

tum (5). » Et iterum: « Si quis hominem semel justificatum dixerit... posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. » Verum, immortalitatem aut resurrectionem et assumptionem conquirit impeccabilitas. Hunc nexus jamdiu excogitavit Augustinus in quæstione contra pelagianos: « Quis nostrum dicat quod primi hominis peccato perierit liberum arbitrium de humano genere? Libertas quidem periret per peccatum, sed illa quæ in paradiso fuit habendi plenam cum immortalitate justitiam. Nam liberum arbitrium usque adeo in peccatore non periret, ut per illud peccent maxime omnes, qui cum delectatione peccant (6). »

Quapropter juxta mentem Augustini libertas vivendi sine peccato vel minimo cum corporis immortalitate conjungitur. Cum autem ex tridentina Synodo catholicæ et inconcussa fide teneamus, inclytam Christotocon vivendi libertatem habuisse, quaqua vel minima noxa parentem; habuit igitur libertatem illam quæ ante peccatum Adæ in paradiso fuit habendi plenam cum immortalitate justitiam, sic ut per mortem transiens, quoad animam et corpus æternæ gloriæ radiis redimita coruscaverit. Quæ cum ita se habeant, Assumptionis veritas objectum veritatis definibile porrigit, quum ex catholicæ dogmate *ratiocinative* trahatur.

3. Nec satis. B. Virgo Maria nun-

(4) Super Missus est, c. 180.

(5) Concil. Trid., Sess. vi, can. 23.

(6) Lib. i contra duas epist. Pelagianor., c. 2.

cupatur et est *ontologice* Deiparens; hanc enim Deum-Hominem peperisse fatemur. Id ipsum tenemus et *logice*, prout eruitur ex ephesino et chalcedonensi Conciliis, solemniter firmiterque praeſinentibus, Virginem Mariam proprie vereque nuncupari θεοτόκον. Unde magnus Gregorius (1) ait, Virginem Mariam esse montem in vertice montium, quia ejus merita ceu Deiparens super omnes angelos et sanctos erexit, et eam proinde qualiacumque privilegia quæ inter Assumptio, condecuſſe fatendum est; quum omnino incongruum videatur, Dei Parentem subjacere corruptioni, et a tumuli caligine premi. Nexus hunc posuit Andreas cretensis, inquiens: « Quæ auctorem vitæ pepererat, in eo loco jam rediviva collatur, ubi fons perennis est vitæ, qui corpus et animam illius primo inter se vinxerat, moxque soluta indissolubili vinculo inter se rursum colligaverat (2). » Joannes quoque Damascenus ut probet Mariam, etsi ob humanæ naturæ conditionem mortem oppetierit, ab omni tamen mortis nexus citius fuisse solutam, hac utitur argumentatione: « Ut filia veteris Adami veterem sententiam subiit: nam et ejus filius, qui est vita ipsa, eam non recusavit; ut autem Dei viventis mater ad illum ipsum digne assumitur (3). » Et alio in loco: « Papæ, papæ, » inquit, « fons vitæ, Domini mei mater moritur! Oportebat enim ut quod e terra conflatum erat, ad terram reverteretur, atque ita in cæ-

(1) In lib. I. Reg., cap. I.

(2) Serm. de Assumpt.

(3) Orat. 2 de Dormit. B. M. V.

lum transmitteretur (4). » Optimo jure ad sacræ Virginis maternitatem tamquam ad palladium confugit Augustinus, vel quisquis auctor sermonis de Assumptione, ut corpoream Virginis elationem adstrueret; qui, variis collectis rationibus, inquit: « Dicat qui cognovit sensum Domini, numquid non pertinet ad benignitatem Domini, matris servare honorem, qui legem solvere non venerat, sed adimplere? Lex enim sicut honorem matris præcipit, ita inhonorationem damnat (5). » Ex quo primum est inferre, Virginis Assumptionem veritatem esse definibilem, cum liquido constet tum ex propositione de fide, Virginem scilicet esse proprie vereque Theotocon, tum ex propositione evidenti evidenter cum propositione de fide copulatur.

4. Habemus insuper, beatissimam Virginem Mariam a primo instanti suæ creationis fuisse in se *ontologice* immunem ab omni labe culpæ originalis, talemque credi *logice* penes omnes christianos. Summus namque Pontifex Pius IX, cuius nobis est veneranda memoria, « Sexto idus decembris anni millesimi octingentesimi quinquagesimi quarti, in Basilica vaticana, ingenti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Patrum Cardinalium et Episcoporum, ex dissitis etiam regionibus, adstante cœtu, universoque plaudente orbe, solemniter pronunciavit, ac definit: *Doctrinam*, quæ tenet beatissimam Virginem Mariam in primo

(4) Orat. 3 de Dormit. B. M. V.

(5) Serm. de Assumpt.

instanti suæ Conceptionis fuisse, singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum, Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem, esse a Deo revelatam, atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam (1). » Et in corpore dogmaticæ Bullæ prosequitur ille Pontifex: « Quapropter Illam (Deus) longe ante omnes angelicos spiritus cunctosque Santos, cælestium omnium charismatum copia de thesauro Divinitatis deprompta ita mirifice cumulavit, ut ipsa ab omni prorsus peccati labe semper libera ac tota pulca et perfecta eam innocentiae et sanctitatis plenitudinem præse ferret, qua major sub Deo nullatus intelligitur, et quam præter Deum nemo assequi cogitando potest. » Ne multus hac in re sim, ex tota orationis serie liquet, ab omni prorsus labe culpæ originalis beatissimam Deiparam fuisse præservatam immunem. Quid autem sibi vult epitheton illud *omni*, *omni prorsus*, nisi directe præservationem a qualibet animi macula, et oblique præservationem a qualcumque macula corporis, utpote corruptio quæ in tumulo latet? Quare maxime condecoruit, ut B. Virgo de tumulo transferretur ad cælum; alioquin vocari *tota pulca et perfecta* nequiret, ut eam vocat præcitatæ definitio: si

(1) Ex Bulla dogmatica Pii Papæ IX *Ineffabilis de Immac. Conceptione* B. M. V.

(2) In hanc rem ista profert: « Che cosa noi professiamo di credere proclamando Maria dall'origine immacolata? la esenzione d'ogni macchia di peccato, ab omni originalis culpæ labe præservatam immunem. Or se questa proposizione direttamente annuncia la esenzione del reato di

« colpa, implicitamente contiene la esenzione da quelle penalità, le quali importano una indecenza nell'individuo che le soffre. Ciò viene intuito da quell'aggettivo universale *omni* (da ogni macchia) si dell'anima come del corpo; e tale è il senso che rilevansi da tutto il contesto della Bolla *Ineffabilis Deus*.... » (T. x, 1869).

(3) Sum. Theol. I, pag. 9, xxix, art. iv.

tur ex alteris dogmaticæ Bullæ verbis, *in primo instanti suæ Conceptionis*. Qualecumque sane punctum vel instans temporis, sive primum, sive secundum, sive tertium, etc. conceptionis humanæ non ad animam tantum aut corpus individui rationalis pertinet, sed *totum* occupat comprehenditque *compositeum humanum*, *individualium rationale Virginis Deiparæ* (1). Definitio proin qua dicitur: *Beatissima Virgo Maria in primo instanti suæ Conceptionis immunis fuit ab omni labe culpæ originalis*; eadem est quæ diceret: *Compositeum humanum seu persona beatissimæ Virginis Mariæ, anima simul et corpore constans, in primo instanti suæ Conceptionis immunis fuit ab omni labe culpæ originalis*, et ideo vel a corruptione sepulcri quæ originalis culpæ labes est.

5. Quo clarius tamen uberioriusque dignoscamus nexus inter Assumptionem et Immacul. Conceptus dogma, hoc in sequens theologice pertractamus. Quum originale peccatum *naturæ peccatum* sit, rationale discriben occurrit inter peccatum *originale originans* protoparentum et inter peccatum *originale originatum singulorum ex posteris eorumdem protoparentum*. Prius causa est, posterius autem effectus.

(1) Huc magni facit doctrina D. Thomæ qui argumentis anthropologicis inquit: "Non enim corpus et anima sunt due substantia acti existentes, sed ex eis duobus fit una substantia acti existens" (*Contra Gentiles*, I, 2, cap. 69). Et ibidem: "Anima facit ipsum (corpus) actu esse." Alibi verum: "Anima illud esse, in quo subsistit, communica materia corporali, ex qua et anima intellectiva fit unum" (*Sum. Theol.* I p., q. 76, a. 1 ad 5). Et iterum: "Illud quo prima aliquid operatur, est forma ejus.... manifestum est autem

Quamquam verumtamen effectus seu damna primigeniæ noxæ plurima sint "revocari generatim possunt 1° ad ordinem ethicum, præ quo humana natura spoliata fuit supernaturalibus donis (justitiæ, charitatis et gratiæ); 2° Ad ordinem physicum, præ quo spoliata eadem fuit præternaturalibus bonis (bono scientiæ, bono integratæ seu immunitatis a concupiscentia, et bono immortalitatis); 3° Ad ordinem beatitatis, præ quo illa privata fuit jure ad supernum consequendum finem, qui beatifica Dei visione continetur (2)." Verum, cum ex dogmate Imm. Conceptus causam vel primam culpam nullatenus Virginem Deiparam tetigisse credamus, nec igitur effectus eam turpiter infuscare debebant. Non caruit ipsa quoad ordinem ethicum charismate justitiæ, charitatis et gratiæ; non caruit ipsa quoad ordinem beatitatis superno fine, scilicet beatifica Dei visione; non caruit ipsa quoad ordinem physicum bono scientiæ, bono integratæ; non caruit igitur vel bono immortalitatis, mediante tamen morte.

Colligitur eadem veritas ex peccato *originali originante*. Celeber locus est Pauli in sua ad Romanos epistola (3). Heic synthetice proponitur: "1° peccatum *originale originans*, idque non

quod primum quo corpus vivit, est anima... Anima enim est primum quo nutritur, et sentimus et movemur secundum locum, et similiter quo primo intelligimus. Hoc ergo principium, quo primo intelligimus, sive dicatur intellectus, sive anima intellectiva, est forma corporis" (*Sum. Theol.* I p., q. 76, art. 1).

(2) Schrader Clemens S. J. *Theses Theologicae in Vindobonensi Academia; De primo Adamo*, c. viii; *De effectibus originalis peccati*, Thesis xxxviii.

(3) Ad Rom. v, 12 seqq.

staticum sed dynamicum; 2° *Universalem ejusdem amplitudinem*, qua totum complectitur genus humanum; 3° *rationem modumque explicationis*, qua idem una cum humanitate ex Adam propagata ad singulos quosque homines progrederit; 4° *externum ejusdem signum effectumque splendissimum*, qui communi hominum morte consistit; et 5° tandem inesse illud tamquam peccatum *originale originatum singulis hominibus proprium eodemque singulos quosque vere peccatores constitui* (1). » Hisce positis, quum animam Virginis nulla peccati fuligo maculaverit, presseritque nullo modo *vis dynamica peccati originalis originantis*; nec idecirco corpus ejus tumuli caligo potuit cohibere mancipio, quod est *signum externum ejusdem peccati effectusque, qui communi hominum morte consistit*.

6. Hac super re tanta refulget harmonia, ut eam vel Patres agnoverint. « Quid est? » ait Augustinus, « quod (Psalmista) se dicit in iniquitate conceptum, nisi quia trahitur iniquitas ex Adam? Etiam ipsum *vinculum mortis cum ipsa iniquitate concretum est* (2). » Sed beata Virgo Maria nullam iniquitatem habet, utpote immunis ab omni labe culpæ originalis; igitur neque *vinculum mortis* cum sua natura potuit habere *concretum*. Rursum Augustinus: « Excepta, itaque, sancta Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam pror-

(1) Schrader ib. Thesis xix.

(2) In Psalm. L.

(3) Lib. de Nat. et Grat., cap. 42. — Cf. quæ de germana lectione hujus Augustini textus Jo. Per-

sus, cum de peccato agitur, haberi volo quæstionem, inde enim scimus, quod ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum (3). Porro si per Virginem Deiparam peccatum omni ex parte vincendum est; cum ex parte causæ devictum mirifice sit, pariter ex parte effectus oportet idem absolute vincatur. Unde, sicut B. Virgo per culpm transiit, quin ejus anima coinquinaretur; per tumulum quoque transit, quin ejus corpus infuscaretur; namque resurrexit, inque cælum evolavit. — Eodem ferme sensu loquitur mellitus Doctor: « Tertio revertere (o Maria) ad libertatem gloriæ filiorum Dei; quia sicut peccatum nunquam regnavit in tuo mortali corpore, sic es digna perfungi etiam in carne virginali, eadem Spiritus libertate, qua fiunt in sua spirituali substantia angeli ab ipsa sua creatione, sive potius confirmatione (4). » Bernardo concinit Petrus Blesensis: « O quam pulcri sunt, » ait, « gressus tui in calceamentis, filia principis! O gratia plena, vere hodie Dominus tecum, et tu cum Domino. Elevata est magnificentia tua post Filium tuum super cælos ut in terris tuam non deserat carnem, qui terrenam de carne tua traxit originem. Sane quæ vixerat tota impolluta, tota casta, tota immaculata et integra, quomodo sentiret, aut sentire deberet quid esset humani corporis

rone scripsit in *Disquisitione theologica de Immac.* B. V. M. *Conceptu*, part. I, cap. xi, edit. Neap.

(4) Opusc. B. Mariæ Virg. de Assumpt.

corruptela (1)? » Et, ut cæteros omittam, Richardus a S. Laurentio hæc parallela describit: « Extrema hujus terræ dici possunt conceptio carnalis et mors corporalis. A primo extremo excusit (Maria) fomitem et motus graves in sanctificatione: ab ultimo extremo excusit putrefactio nem, vermem et pulverem in resurrectione (2). »

Quamobrem, cum veritas Assumptionis ex Imm. Conceptionis dogmate suapte natura dimanet, ejusque sit logicasequala logicumve compendium, probe cum cl. Vincentio Anivitti colligimus, posse veritatem Assumptionis dogmati catholico sublimari (3). Nobis ingerithanc veritatis genesim omnium scientiarum princeps Theologia, quæ, ut ait E^mus Joannes Bapt. Franzelin, « est cognitio demonstratione compara ta, quæ veritates contineantur, et quomodo contineantur in verbo Dei; quæ sit genuina per revelationem explicate vel implicite determinata singularum notio; quis mutuus earum habitus ac nexus; quæ unius ab al-

(1) Serm. xxxiii de Assumpt.

(2) Lib. II de Laud. Virg.

(3) En animi sui sensus: « Certo è che come Davide contemplando in spirito la sua detta nipote, incontro le metteva l'auguria che Idio la custodirebbe nell'ingresso e nell'uscita: *Do minus custodiat introitum tuum et exitum tuum ex hoc et usque in seculum*; così di secolo in secolo quasi uguale crebbe ne' cattolici popoli la pietà verso l'immacolato Concepimento e verso l'Assunzione di Maria Vergine. Quasi ad un tempo ne veggiamo indotta fra i Greci la festa, quasi uguali nell'antichità, nel nome, nel numero, nell'autorità l'esplicite testimonianze, e fino in ciò reggerne la parità, che l'empio Lau noio non fu osò levarsi contro l'universale credenza dell'Assunzione, senza ugualmente (e ben per altro spirito che le antiche emulazioni di scuole) osteggiare l'immacolato Concepimento... »

tera dependentia... quæ denique veritates aliæ ex ipsis revelatis pen dant et consequantur (4). »

Caput II.

Psychosomatica Deiparentis Assumptio definibile veritatis objectum præ se fert, quem diserte contineatur in verbo Dei tradito.

1. Nequit traditionis auctoritas extollī, quin ipse modus et organon traditionis divinitus institutum demonstretur, cum ea auctoritas ex ipso divinitus instituto traditionis modo derivetur, seu cum illo potius identificetur. Nil proinde mirum, si Pates, oblatæ occasione, in eo toti sunt, ut modum et organon traditionis declarent et divinitus institutum demonstrent (5). Perpetuum organon conservandæ traditionis est ipsa successio apostolica viventis semper et indefectibilis magisterii Ecclesiæ. Unde protestans De Stahal ad arcendum rationalismum anno 1856 in libro edito contra D. Bunsen hanc statuit propositionem: « Ut vera fides in homi-

« Qual meraviglia perciò che di sorgere potesse quando un'ultima parola seguace per logica relazione alla certezza dell'immacolato Concepimento, fosse invocata dal cattolico mondo, sulle grandezze pur anco della beata morte di Lei? « Oh! bello, oh! dolce spettacolo se dopo averci la fede additato Maria in tutta la luce della grazia fra le ombre dell'alvo materno, ci chiudesse i cieli a vederla con ugual sentimento in tutta la luce di gloria. » (*Il dì anniversario della dogmatica definizione sull'immacolato Concepimento*, sermone detto nella Patriarcale Basilica Liberiana).

(4) Tract. de divina Tradit. et Script. Proleg.

(5) Ita Irenæus passim; Tertullianus in Præscript., cap. 15 seqq.; Augustinus de utilit. credendi; Lirinensis in commonit. Cf. Conc. Trid., sess. IV.

nibus singulis tuto producatur, Ecclesiæ ipsius munus est totam fidem in sua veritate conservare (1). » Nihil ergo mirum, si magistri sectæ reclamarint, et facili negotio demonstrant, protestantismi fundamentum hac sententia quati. Unus ex præcipuis eorum doctoribus D. Schenkel: « Veritas evangelica ad sui conservationem nullo indiget speciali externo (i. e. distincto) instituto; immo institutum externum (i. e. magisterium Ecclesiæ) veritatem obscuravit et suffudit (2). »

Nunc porro, qualiter catholicam Assumptionis veritatem Ecclesia que potius irradiavit et fulsit, obscuraverit et suffoderit, videamus. Sed a centro Ecclesiæ, a fonte, a sole auspiciemur, ut posthac ad lineas, ad rivulos, ad radios illius faciliori negotio pertingamus. Facilius est solem extingui quam Ecclesiam Romanam deleri. Verumtamen, quantum Romana Ecclesia princeps et matrix in Assumptionis veritatem concesserit, dictum satis est: quamobrem, ne actum agere videamur, recole 1^a nostra Disquisitione, 1^a parte, 1° articulo, 1^m totum de *Romana Ecclesia* caput, in quo testimonia Romanorum Pontificum de Assumptione Virginis ubertim proferuntur. Heic tamen speciale mirabilem

(1) Catholicum hoc principium si ille sincera fide posuisset, profecto ex Judaismo in quo natus erat, non ad sectam rebellem protestantium, sed ad columnam et firmamentum veritatis Ecclesiam transeundum ei fuisse.

(2) Apud cl. Jörg Histor. Protestantismi cap. 1, tom. I, pag. 139.

(3) Loc. supra cit.

(4) Massuetus legit: *potiorem principalitatem*, sed fatetur solum Cod. Claromont. habere *pontificem et littera n expuncta potiorem*; in ceteris Codd. et edit. *legi potentiores*. — Nubem aliquam vox *principalitatem* inserit. Multi multa dictant. Ve-

que traditionem qua illa veritas pollet, aperire animus est. Duplē exinde lucrum reportemus, ad trutinam vocantes non tantum *utrum Assumptio nis veritas contineatur*, verum etiam *quomodo* contineatur in verbo Dei tradito; hoc siquidem est sacræ Theologiæ munus, ut scite monet Joannes Baptista Franzelin (3). Quare potiori jure fas nobis erit quod proposuimus, inferre: psychosomatica Deiparentis Assumptio, propterea quod in verbo Dei tradito disertis conceptisque verbis contenta dignoscatur, possibilis definitu est.

2. Ipsa Rom. Ecclesiæ auctoritas est prima de assumpta Virgine traditionis prærogativa. Testimonium celeberrimum est Irenæi, qui ad demonstrandam « Traditionem Apostolorum in toto mundo manifestatam in omni Ecclesia, » satis esse testatur judicare « maximæ et antiquissimæ et omnibus cognitæ, a gloriosissimis duobus Apostolis Petro et Paulo Romæ fundatæ et constitutæ Ecclesiæ eam, quam habet ab Apostolis Traditionem et annuntiatam hominibus fidem per successionem Episcoporum pervenientem usque ad nos, » quoniam nimirum « ad hanc Ecclesiam propter potentiores principaliatatem (4) necesse

rum P. Schneemann in preclara dissertatione qua verum sensum hujus loci collustravit, et contra detractiones protestantium vindicavit (in Ephemeride *Der Katholik*, tom. xvii, pag. 419), comparando omnia loca in quibus vox *principalitas* occurrit, probabilissimum ostendit, grece fuisse *πριντιπιτάς*. Quicquid hac de re sit, ex tota Irenæi argumentatione clarissimum est, non posse significari nisi potiorem potestatem, principatum, primatum Ecclesiae Romanensis; in hac enim *principalitate* constitutum Irenæus fundamentum et principium unitatis fidei omnium ecclesiarum seu totius Ecclesie.